

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan postilakia muutettavaksi siten, että valtioneuvoston myöntämistä posti-toimiluvista luovutaan ja siirrytään ilmoituksenvaraiseen postitoimintaan. Esityksen tarkoituksena on osaltaan toteuttaa pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaisia norminpurkutavoitteita ja alentaa markkinoille tulon esteitä.

Esityksessä ehdotetaan, että kirjelähetyksiä koskeva postitoiminta edellyttäisi ilmoitusta Viestintävirastoon.

Toiminnan harjoittajan olisi ennen toiminnan aloittamista tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle. Ilmoituksessa sen olisi annettava kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset yrityksen yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Ilmoituksessa annettuihin tietoihin vaikuttavista toiminnan muutoksista ja toiminnan lopettamisesta olisi viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle.

Esityksessä ehdotetaan, että Viestintävirasto pitäisi julkista luettelo ilmoituksen tehneistä toimijoista. Viestintäviraston tulisi antaa postiyritykselle viikon kuluessa vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että postiyrityksen on merkittävä lähetyksensä siten, että ne ovat tunnistettavissa ja erotettavissa muiden postiyritysten vastaavista lähetyksistä sekä järjestettävä palvelu virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamista varten kussakin ilmoittamassaan toimialueen kunnassa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan poistettavaksi kaikki viittaukset toimilupiin tai toimiluvan varaiseen toimintaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2016

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 EU:n lainsäädäntö.....	3
2.2 Kansallinen lainsäädäntö.....	3
2.3 Käytäntö.....	4
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	5
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	7
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	7
5 ASIAN VALMISTELU.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	11
2 VOIMAANTULO.....	16
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	17
LAKIEHDOTUS.....	18
Laki postilain muuttamisesta.....	18
LIITE.....	23
RINNAKKAISTEKSTI.....	23
Laki postilain muuttamisesta.....	23

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Postilain uudistaminen perustuu pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman kärkihankkeisiin normien purkamiseksi säädösten sujuvoittamisen ja kilpailukyvyn vahvistamisen näkökulmasta. Postilain (415/2011) uudistaminen on osa hallitusohjelman mukaista henkilö-, posti- ja tavarankuljetuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistusta.

Postitoiminnan toimialan ja harjoitetun liiketoiminnan luonne on ollut jo 2000-luvun alkupuolelta asti voimakkaassa murroksessa tiedonvälityksen digitalisoituessa ja ihmisten ajankäyttötottumusten muuttuessa. Perinteisen postitoiminnan merkitys on vähentynyt sähköisen kaupankäynnin lisääntymisen seurauksena samalla kun logistiikan ja pakettijakelun rooli on kasvanut. Jatkuvasti monipuolistuvilla sähköisillä ratkaisuilla on voimakas, perinteistä paperipostia korvaava vaikutus. Kirjelähetysten määrän voimakkaampi laskuvaihe alkoi vuonna 2009, jolloin vuosittainen volyymi pieneni noin 2 prosenttia. Lasku kuitenkin kiihtyi edelleen niin, että vuonna 2012 osoitteellinen kirjeposti väheni 4 prosenttia ja vuonna 2013 6 prosenttia. Vuonna 2014 lasku oli jo noin 9 prosenttia. Yritykset ja yhteisöt ovat ylivoimaisesti suurin kirjeitä lähettävä taho ja näiden siirtyessä sähköisiin palveluihin muutokset kirjeiden kokonaisvolyymeissa ovat suuria. Erityisesti sähköinen laskutus on vähentänyt kirjepostin määrää merkittävästi.

Tällä hallituksen esityksellä pyritään luomaan jo tällä hetkellä toimiville ja potentiaalisille postiyrityksille edellytyksiä kehittää toimintaansa ja palvelujaan vastaamaan muuttuvaa liiketoimintaympäristöä. Siten mahdollistetaan turvallisten, kattavien ja laadukkaiden postipalveluiden säilyminen koko Suomessa myös tulevaisuudessa.

2 Nykytila

2.1 EU:n lainsäädäntö

Euroopan unionissa postitoimintaa säännellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 97/67/EY yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä (97/67/EY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 2002/39/EY ja 2008/6/EY). Postidirektiivillä on toteutettu yhteisön postimarkkinoiden asteittainen yhdenmukaistaminen ja sillä on pyritty sisämarkkinoiden kehittämisen lisäksi takaamaan kaikissa jäsenvaltioissa kaikkien käyttäjien saatavilla oleva kohtuuhintainen ja tietty laatuvaatimukset täyttävä postin yleispalvelu. Lisäksi postidirektiivin eräs tavoite oli avata postimarkkinat täysimittaisesti kilpailulle.

2.2 Kansallinen lainsäädäntö

Vuonna 2011 voimaantulleen postilain tarkoituksena on turvata postipalveluiden ja erityisesti yleispalvelun saatavuus tasapuolisin ehdoin koko maassa. Postilakia sovelletaan postin yleispalvelun ja muiden postipalvelujen tarjoamiseen. Lakia ei sovelleta sellaisen palvelun tarjoamiseen, joka koskee: 1) sanoma- ja aikakauslehtiä; 2) osoitteettomia lähetyksiä; 3) kirjelähettyksiä, jos toiminta on pienimuotoista, taloudelliselta merkitykseltään vähäistä sekä laajuudeltaan sellaista, että sillä ei ole yleispalvelun saatavuuden kannalta olennaista merkitystä; 4)

kirjelähetysten kuriiripalvelua; 5) postipaketteja, jotka eivät kuulu yleispalveluun; tai 6) elinkeinonharjoittajan omaan toimintaan tarvittavaa tai liittyvää postitoimintaa.

Toimilupajärjestelmä on koottu postilain 2 lukuun - postipalvelujen tarjoaminen. Lain mukaan postipalveluiden tarjonta edellyttää toimilupaa, jonka myöntää valtioneuvosto. Toimilupia ei julisteta haettaviksi, vaan ne ovat vapaasti haettavissa. Lain mukaan toimilupaa koskeva päätös on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Toimilupa on myönnettävä, jos hakija on yritys tai yhteisö, jolla on 1) riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia postiyrityksen velvollisuuksista, 2) hakijalla on kyky säännölliseen toimiluvan mukaiseen toimintaan, 3) hakijan kykyä noudattaa postitoimintaa koskevia säännöksiä ei ole syytä epäillä ja 4) haettu toimilupa-alue on toiminnallisesti ja hallinnollisesti yhtenäinen.

Tällaisen toimilupajärjestelmän tarkoitus on arvioida toimijoiden perusedellytykset ennen toiminnan aloittamista, mutta menettely ei kuitenkaan saa aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa alalla toimiville yrityksille tai muodostua alalle tulon esteeksi. Useat tahot, kuten Kilpailuvirasto ja EU:n komissio, ovat kiinnittäneet huomiota kansallisiin postitoimintaa koskeviin lupamenettelyihin ja edellytyksiin sekä niiden mahdollisiin alalle tulon kynnystä nostaviin vaikutuksiin.

Toimiluvan myöntämisessä on kyse lakiin sidotusta oikeusharkinnasta. Toimilupa tulee myöntää kaikille sellaisille hakijoille, jotka täyttävät postilaissa tarkoitetut perusedellytykset. Tällainen sääntely ei jätä toimilupaviranomaiselle harkintavaltaa, joten toimiluvan myöntämisessä ei ole kyse tarkoituksenmukaisuusharkinnasta.

Toimiluvanvaraisuus on poikkeus perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädetystä elinkeinonvapaudesta. Postilakia valmisteltaessa toimilupajärjestelmä nähtiin tarpeelliseksi, jotta lain tarkoitus pystytään toteuttamaan. Yleispalveluvelvollisuutta ei enää postilain mukaan aseteta toimiluvassa, vaan Viestintäviraston päätöksellä ja yleispalveluvelvollisuus voidaan kuitenkin asettaa vain toimiluvan haltijalle. Toimilupajärjestelmää perusteltiin postilakia valmisteltaessa myös siten, että se mahdollistaa toisaalta sen, että muidenkin postitoiminnan harjoittajien kuin yleispalveluntarjoajan perusedellytykset toiminnan harjoittamiseen arvioidaan ennen toiminnan aloittamista.

Postilain 9 §:n 6 momentin mukaan postiyritykselle voidaan toimiluvassa asettaa muita palvelujen laadun, saatavuuden tai tehokkuuden turvaamiseksi tarpeellisia ehtoja. Postilakia valmisteltaessa todettiin, että on tarkoituksenmukaista säätää viranomaiselle mahdollisuus asettaa toimiluvassa sellaisia mainittuihin ehtoihin verrattavia ehtoja, joiden tarvetta ei tuolloin voitu ennakoita, mutta jotka saattoivat osoittautua välttämättömiksi. Esimerkkinä mainittiin ehto viikoittaisten jakelukertojen määrästä, mikä olisi välttämätön palvelun laadun, saatavuuden tai tehokkuuden turvaamiseksi.

2.3 Käytäntö

Tällä hetkellä Suomen postimarkkinoilla toimii käytännössä vain yksi postiyritys: Posti Oy, vaikka postilailla pyrittiin poistamaan postidirektiivin (97/67/EY) mukaisesti postikilpailun esteitä. Esan Kirjapaino Oy, Ilves Jakelu Oy, Esa Jakelut Oy ja Alma Manu Oy ovat myös hakenneet valtioneuvostolta postitoimilupia harjoittaakseen kirjepostitoimintaa. Kaikille edellä mainituille toimijoille on myönnetty postitoimiluvat, mutta toimijat ovat kokeneet postitoimiluvassa palvelun laadun, saatavuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi asetetut ehdot liian tiukoiksi ja valittaneet toimilupaehdoista korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jossa tapaukset ovat edelleen vireillä.

Esan Kirjapaino Oy oli ensimmäinen postitoimiluvan hakija, joka myös valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkeimman hallinto-oikeuden mukaan valtioneuvoston Esan Kirjapainolle asettamat toimituspaehdot olivat osittain postilain vastaisia ja palautti asian siten liikenne- ja viestintäministeriölle uudelleen valmisteltavaksi. Tämän jälkeen Esan Kirjapainolle myönnettiin samansisältöinen toimituspaehdot sopimusasiakkaille suunnattuun rajoituksettomaan postitoimintaan kuin Ilves Jakelulle, Esa Jakelulle ja Alma Manulle.

Korkein hallinto-oikeus on päättänyt pyytää syksyllä 2015 ennakkoratkaisua Unionin tuomioistuimelta yleispalvelun ja sopimusasiakkaille suunnatun postitoiminnan suhteesta sekä siitä, ovatko postiyrittäjille asetetut toimituspaehdot postidirektiivin mukaisia ehtoja. Asian käsittely Unionin tuomioistuimessa on vielä kesken.

Postimarkkinat eivät ole Suomessa etenkin kirjepostin osalta avautuneet ja samalla kirjepostin määrä vähenee vuosittain. Sen sijaan pakettimarkkinoilla kilpailu on lisääntynyt, kun EU-maat ovat yksityistäneet posteja, sähköinen kauppa on lisääntynyt ja kansainväliset logistiikkayhtiöt ovat haastaneet postiyrittäjät logistiikassa ja paketinjakelussa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on madaltaa potentiaalisten postiyrittäjien alalle tulon esteitä ja sekä luoda edellytyksiä uudelleen postiliiketoiminnalle. Esityksen tavoitteena on lisäksi yksinkertaistaa hallinnollisia prosesseja sekä vähentää postiyrittäjien ja viranomaisten hallinnollista taakkaa.

Esityksessä ehdotetaan, että nykyisen postilain mukaisesta toimitusjärjestelmästä luovutaan ja se korvataan ilmoitusvelvollisuudella Viestintävirastolle.

Esityksessä muutetaan koko nykyisen postilain 2 lukua. Kyseisen luvun 2-6 §:iä esitetään muutettaviksi siten, että ne vastaavat uutta ilmoitusmenettelyä. Toiminnan harjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle. Ilmoituksessa sen olisi annettava kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset yrityksen yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Esityksessä mukana ilmoituksessa annettuihin tietoihin vaikuttavista toiminnan muutoksista ja toiminnan lopettamisesta olisi viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle.

Esityksessä ehdotetaan, että Viestintävirasto pitäisi julkista luettelo ilmoituksen tehneistä toimijoista. Viestintäviraston tulisi antaa postiyrittäjälle vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta viikon kuluessa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että postiyrittäjien on merkittävä lähetyksensä siten, että ne ovat tunnistettavissa ja erotettavissa muiden postiyrittäjien vastaavista lähetyksistä sekä järjestettävä palvelu virheellisesti jaettujen lähetyksien palauttamista varten kussakin ilmoittamissaan toimialueen kunnassa.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksen mukainen toimitusjärjestelmän muuttaminen ilmoitusmenettelyksi poistaisi merkittävän alalle tulon esteen. Siten luovutaan myös nykyisenkaltaisista toimituspaehdoista, kuten

osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelusta, sekä keräilypisteiden ja jakelukertojen määrän sääntelystä, mitkä ovat osoittautuneet markkinoille pyrkiville postitoimijoille alalle tulon esteiksi. Näin toimien luodaan postiyrityksille edellytyksiä kehittää nykyistä toimintaa ja mahdollistettaisiin täysin uusien palveluiden syntyminen.

Voimassa olevasta toimilupäsääntelystä luominen vähentäisi myös alalle tulevan postiyrityksen riskiä, sillä se voisi suunnitella liiketoimintansa optimaalisesti omiin tarpeisiinsa sopivaksi. Pitkällä aikavälillä uudet toimijat ja palvelut mahdollistaisivat kehittyessään myös kokonaan uudenlaisten konseptien kehittämisen postitoiminnan haasteiden ratkaisemiseksi ja yleispalvelun turvaamiseksi. Sääntelyn selkeyttäminen keventäisi samalla postiyritysten ja viranomaisten hallinnollista taakkaa.

Yleisesti eri liiketoiminta-aloilla markkinoiden avaaminen ja markkinoille tulon esteiden poistaminen on alentanut hintoja sekä mahdollistanut yhteiskunnan voimavarojen kohdentumisen tarkoituksenmukaisesti. Edellä mainitut seuraukset ovat koituneet ennen pitkää myös yksittäisten kuluttajien eduksi. Nykyiset postitoimilupaa hakeneet yritykset ovat suunnanneet toimintansa sopimusasiakkaille tarjottavaan postipalveluun, joten esitetyillä muutoksilla ei ole välittömästi vaikutuksia kuluttajiin, mutta sääntelyn keventäminen mahdollistaa postipalveluiden tarjoamisen ajan myötä vapaasti myös yksittäisille kuluttajille. Postimarkkinoiden kilpailun edistäminen mahdollistaisi siten tulevaisuudessa kuluttajille parempia, halvempia ja laadukkaampia postipalveluja tulevaisuudessa.

Postimarkkinoiden avaaminen saattaisi osaltaan vaikuttaa myös sanomalehtiyhtiöiden toimintakyvyn parantumiseen, sillä lehtiyhtiöt voisivat mahdollisesti jakaa kirjeitä oman lehtijakelunsa yhteydessä. Siten postimarkkinoiden avaaminen loisi edellytyksiä osaltaan myös laadukkaan kotimaisen sisällön säilymiselle, sillä jakelukustannukset muodostavat lehtiyhtiöille merkittävän kuluerän. Jaettavan määrän pienentyessä jakaantuvat jakeluverkon kiinteät kustannukset pienempien jakelumäärien kannettaviksi. Jakelussa kiinteiden kustannusten osuus on yli puolet.

Toimilupajärjestelmästä luopumisella saattaa olla vaikutuksia yleispalvelun tarjoajaan, jos kilpailu taajama-alueilla kiristyy ja yleispalvelutoimija on ainoa postiyritys, joka joutuu toimittamaan postilähetyksiä myös vaikeakulkuisille alueille ja haja-asutusalueille. Yleispalveluyritystä lukuun ottamatta muut postiyritykset ovat rajanneet toimintansa sopimusasiakkaille suunnattuun toimintaan ja suurkirje-eriin. Markkinoiden avautumisen myötä osa suurkirje-eriä koskevista palveluista siirtyisi yleispalvelun tarjoajalta muille postiyrityksille. Jos näin tapahtuu, johtaisi se yleispalvelun tarjoajan osalta volyyminenetyksiin.

Toisaalta esitys myös mahdollistaa yleispalvelun tarjoajalle edellytykset kehittää toimintaansa. Vuonna 2016 valmisteltavan postilain kokonaisuudistuksen yhteydessä tullaan arvioimaan postilakia esimerkiksi siten, että yleispalvelun tarjoajaan kohdistuvia velvollisuuksia tarkastellaan sääntelyn keventämiseksi.

Kirjeiden merkitsemistä koskeva säännös ei valmistelun aikana tehtyjen selvitysten mukaan ole alalle tulon este, koska useat postiyritykset merkitsevät lähetyksensä jo tällä hetkellä siten, että ne ovat erotettavissa toisten postiyritysten lähetyksistä. Virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamista koskeva säännös ei myöskään ole alalle tulon este, koska palvelu voidaan toteuttaa postiyrityksen valitsemalla tavalla esimerkiksi keräilypisteitä tai palautuskuori-palvelua hyödyntäen. Selvitysten mukaan keräilypisteiden asentaminen Viestintävirastolle ilmoitettuihin toimialueen kuntiin on esimerkiksi uusille alalle tulijoille mahdollista ja useilla toimijoilla on myös mahdollisuus tarjota palautuskuori-palvelua. Säännös mahdollistaa lisäksi uusien palveluiden kehittämisen tulevaisuudessa.

Osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelun järjestäminen olisi alalle tulon este. Posti Oy:n järjestelmälle rinnasteisen järjestelmän rakentaminen olisi postiyrityksille merkittävä investointi niin taloudellisesti kuin ajallisesti. Erilliset järjestelmät eivät edistä postinsaajan asemaa, koska postinsaajan tulee saada palvelut niin sanotusti yhdeltä luukulta. Postinsaajan kannalta ei olisi mielekäästä tehdä osoitteenmuutosta tai jakelunkeskeytystä monille eri postiyrityksille. Palvelu on myös maksullinen, joten useiden ilmoitusten tekeminen olisi postinsaajalle myös taloudellisesti raskaampi vaihtoehto. Postiyrityksen on lain 38 §:n mukaan luovutettava tiedot postitoiminnan hoitamiseksi käyttökelpoisessa muodossa sekä kustannussuuntautuneella hinnalla ja avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Valtioneuvoston myöntämien toimilupien sijasta siirrytään ilmoituksenvaraiseen menettelyyn. Tällä muutoksella yksinkertaistetaan ja kevennetään hallinnollisia prosesseja sekä vähennetään viranomaisten hallinnollista taakkaa.

Esityksellä ei ole merkittäviä vaikutuksia Viestintäviraston toimintaan. Viestintävirasto valvoo postimarkkinoita postilain 67 §:n mukaisesti. Jos postimarkkinoille tulee uusia toimijoita, se lisää Viestintäviraston valvontatehtäviä jossain määrin. Esiitetty valtioneuvoston postitoimiluvat korvaava ilmoitusmenettely on samankaltainen kuin tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 4 §:ssä säädetty prosessi toiminnan harjoittajan ilmoitusvelvollisuudesta ennen toiminnan aloittamista, joten virasto voi hyödyntää jo olemassa olevaa prosessiaan postiyritysten tekemiin ilmoituksiin.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksen mukainen toimilupajärjestelmästä luopuminen ei vaaranna yleispalvelun tai postinsaajan asemaa. Postinsaajat, postiyritykset ja muut postia lähettävät toimijat voivat hyötyä esityksen mukaiseen ilmoitusmenettelyyn siirtymisestä uusina palveluina ja mahdollisesti alentuneina hintoina. Esityksellä ei ole vaikutusta kirjesalaisuuden toteutumiseen, sillä kaikkia postiyrityksiä velvoittavat postilain kirjesalaisuutta ja vaitiolovelvollisuutta koskevat säännökset.

Luopuminen nykyisenkaltaisesta toimilupajärjestelmästä ja siirtyminen ilmoituksenvaraiseen toimintaan ei tosiasiallisesti muuta vallitsevaa käytäntöä oikeusharkinnan ja siten toiminnan aloittamisen osalta, koska toimilupa on voimassa olevan lain mukaan myönnettävä, jos toimija täyttää laissa asetetut edellytykset. Ilmoituksenvaraisessa järjestelmässä Viestintävirasto vahvistaa postiyrityksen ilmoituksen postitoiminnan harjoittamisesta. Yleispalvelun toteutuminen ei myöskään vaarannu, sillä Viestintävirasto voi asettaa lain 24 §:n mukaan yleispalveluvelvollisuuden postiyritykselle, joka on tehnyt 3 §:ssä säädetyn ilmoituksen Viestintävirastolle. Velvollisuus tarjota yleispalvelua on asetettava Viestintäviraston toimesta sille postiyritykselle, jolla on siihen parhaat edellytykset.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Esitystä valmisteltaessa on pyydetty kahdesti lausunnot laajalta joukolta posti-, lehti- ja logistiikkayrityksiä. Varsinaista lausuntokierrosta seurasi täydentävä lausuntokierros, koska lakiin päätettiin kirjata velvoite, jota ei esi-

HE 18/2016 vp

tetty varsinaisella lausuntokierroksella olleessa esitysluonnoksessa. Yksittäiset lausunnot löytyvät liikenne- ja viestintäministeriön verkkosivuilta asianumerolla LVM/1024/03/2015.

Suuri osa lausunnonantaneista toimijoista kannatti toimilupajärjestelmästä luopumista. Myönteisenä pidettiin sitä, että esityksellä luodaan postiyrittäjille edellytyksiä kehittää toimintaansa ja luoda palveluja. Myös markkinoille tulon esteiden poistamista ja hallinnollisen taakan keventämistä kannatettiin.

Osa lausunnonantajista piti tärkeänä postipalvelujen turvaamista jatkossakin koko maassa ja sitä, että postipalvelujen tasoa ei saa heikentää.

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry (myöhemmin PAU) katsoo lausunnoissaan, että lisääntyvä kilpailu tuo ongelmia Posti Oy:n (myöhemmin Posti) yleispalvelun toteuttamiselle, sillä osa Postin taloudellisesti kannattavista alueista muuttuu PAU:n mukaan kannattamattomiksi. PAU tuo myös esiin, että alalle tulon kynnystä laskettaessa kirjesalaisuuden säilymisestä on edelleen huolehdittava. Postialan työntekijöiden turvallisuuden PAU katsoo vaarantuvan mahdollisen yöaikaan tapahtuvan jakelun myötä.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että esityksen mukainen toimilupajärjestelmästä luopuminen ei vaaranna yleispalvelun tarjontaa tai postinsaajan asemaa. Postinsaajat, postiyrittäjät ja muut postia lähettävät toimijat voivat hyötyä esityksen mukaiseen ilmoitusmenettelyyn siirtymisestä uusina palveluina ja liiketoimintamahdollisuuksina. Esityksellä ei ole vaikutusta kirjesalaisuuden toteutumiseen, sillä kaikkia postiyrittäjiä velvoittavat postilain kirjesalaisuutta ja vaihtolovelvollisuutta koskevat säännökset. Postilailla tullaan jatkossakin turvaamaan postipalvelujen tarjonta koko maassa.

Osassa lausuntoja tuotiin esiin esitysluonnoksen 24 §:n 3 momentti, jonka mukaan postiyrittäjä voidaan velvoittaa tarjoamaan Viestintäviraston määräyksestä yleispalvelua myös muualla kuin alueella, jonka se on Viestintävirastolle 3 §:ssä säädetyn mukaisesti ilmoittanut tai se voidaan velvoittaa tarjoamaan muutakin yleispalvelua kuin sitä, mitä se on tarjonnut, jos se on yleispalvelun turvaamisen kannalta välttämätöntä eikä velvoitteen asettaminen ole postiyrittäjien kannalta kohtuutonta. Erityisesti kiinnitettiin huomiota siihen, kuinka kohtuuttomuus on määritelty ja millä kriteereillä kyseinen niin sanottu yleispalvelun laajennus voidaan tehdä.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että säännöstä voidaan tarkentaa seuraavan postilakiuudistuksen yhteydessä, jos siihen on tarvetta. Esimerkiksi kriteerejä, joita käytetään yleispalveluyrittäjien valitsemisessa, voidaan myöhemmin tarpeen mukaan täydentää. Yleispalveluvelvollisuuden asettamista koskeva säännös mahdollistaa sen, että yleispalvelun tarjoajia voi olla periaatteessa useampia, mutta tietyillä useampien operaattorien nimeämiseen Maa- ja metsätalouden ministeriön postiliitolle liittyy ongelmia. Toisaalta postilaki myös mahdollistaa sen, että yleispalvelun tarjoaja voi olla myös muu postiyrittäjä kuin se, jolla on parhaat edellytykset toimia nimettynä operaattorina.

Saamelaiskäräjät piti tärkeänä, että postilain uudistuksessa saamelaisten kielelliset oikeudet postipalveluissa turvataan huolimatta siitä, onko postitoiminnan harjoittajalle asetettu yleispalveluvelvoite. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa ehdotetaan säädettäväksi, että jos yleispalveluvelvollisuutta ei ole asetettu, voidaan kielivelvollisuus asettaa Viestintäviraston toimesta muulle kuin yleispalvelun tarjoajalle. Kielelliset oikeudet turvataan siis myös postilain uudistuksessa. Lausuntopalautteen johdosta säännöksen kirjoitusasu on myös tarkennettu siten, että 20 §:n 2 momentti yksiselitteisesti koskee perusteluissa viitattua mahdollisuutta asettaa kielellisiä palveluita koskeva velvollisuus Viestintäviraston toimesta

HE 18/2016 vp

muulle kuin yleispalvelun tarjoajalle vain tilanteessa, jossa yleispalveluvelvollisuutta ei ole asetettu.

Muutama lausunnonantaja huomautti, että Viestintävirastolle tehtävä ilmoitus on suoraan sidottu postiyrityksen määritelmään ja siten ilmoituksen rooli sääntelyssä olisi keskeinen ja sillä olisi yrityksille oikeuksia ja velvollisuuksia luova vaikutus. Lausuntopalautteen johdosta 2 §:n postiyrityksen määritelmää muutettiin siten, että postiyrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka harjoittaa kirjelahetyksiä koskevaa postitoimintaa. Näin vältetään tilanne, että ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönyt yritys jäisi kokonaan pois postilain soveltamisalan ja Viestintäviraston valvonnan ulkopuolelle.

Muutamissa lausunnoissa tuotiin esiin, että postilain 76 § on toimilupasääntelystä luopumisen jälkeen muutettava ja siitä tulisi poistaa viittaus toimilupaan. Lausuntopalautteen johdosta postilain 76 § muutettiin siten, että siitä poistettiin viittaus toimilupasääntelyyn ja se korvattiin viittauksella ilmoituksenvaraiseen toimintaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kannatti siirtymistä esityksessä tarkoitettuun ilmoitusmenettelyyn, koska kilpailunäkökulmasta toimilupa ja sen ehdot ovat osa kokonaisuutta, jossa alalle tulija muutoinkin kohtaa useita alalle pääsyn esteitä ja hidasteita. Viraston mukaan eräät toimiluvan saamisen edellytykset ovat epäsuorasti nostaneet alalle tulon kynnystä vähintäänkin näihin liittyvän epävarmuuden vuoksi. Sääntelyä ei kaikin osin ole voitu pitää erityisen tarkkarajaisena vaan alalle tulijoiden kannalta epävarmuutta, riskiä, sääntelytaakkaa ja siten myös alalle tulon kynnystä nostavana, mikä on myös johtanut useisiin oikeusprosesseihin. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan esitetty muutos alentaa alalle tulon kynnystä sekä sääntelytaakkaa.

Muutamissa lausunnoissa huomautettiin, ettei velvoitetta osoitteenmuutos- ja jakelukeskeytyspalveluun sekä kirjeiden merkitsemisestä ole välttämätöntä lisätä postilakiin. Toisaalta esimerkiksi Viestintävirasto toi esiin, että se näkee velvoitteet välttämättömiksi, joskin se totesi, että jakelukeskeytys- ja osoitteenmuutospalveluiden järjestämistä jatkossa tulisi käsitellä seuraavan postilain muutoksen yhteydessä.

Viestintävirasto esitti, että siirtymäsäännöstä olisi mahdollista selkeyttää ja täsmentää. Palautteen johdosta siirtymäsäännöstä päätettiin muuttaa siten, että postitoiminnan harjoittajan, jolla on tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva toimilupa postipalvelun tarjoamiseen, katsotaan tehneen 3 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen. Lisäksi perustelutekstiin tarkennettiin, että 24 a §:n mukaista Viestintäviraston päätöstä ei tarvitse tehdä, vaan nykyisen toimilupaehtojen nojalla Maailman postiliiton nimettynä operaattorina jatkaa nykyinen nimetty operaattori Posti Oy. Myös postinumerojärjestelmän ylläpito jatkuisi nykyisellään.

Vaikutusarvioiteja on lausuntojen perusteella täydennetty erityisesti kuluttajiin ja yleispalvelun tarjoajaan kohdistuvien vaikutusten osalta.

Lisäksi lausuntopalautteen perusteella tehtiin lakitekniisiä muutoksia, kun viittaukset toimilupaan poistettiin 82, 69 ja 40 §:n 1 momentista. 40 a §:n 1 momentin viittaus kumottavaan 9 §:n korvattiin viittauksella 24 §:ään.

44 §:n 1 momentin viittaus kumottavaan 9 §:n muutettiin siten, että postilaatikon sijainnin määrittelee kirjepalveluiden yleispalvelun tarjoaja tai muu postiyritys, jolle Viestintävirasto on asettanut velvollisuuden postilaatikoiden sijainnin määrittelyyn.

Tulli toi esiin, että Tullilla on pakkokeinolain 7 luvun 5 §:ssä säädetty oikeus tietyin edellytyksin takavarikoida tai jäljentää rikoksesta epäillylle tarkoitettu tai häneltä lähtöisin oleva kir-

je, paketti tai muu vastaava lähetys sekä mainitun lain 7 luvun 6 §:ssä säädetty oikeus lähetyksen pysäyttämiseen takavarikoimista tai jäljentämistä varten postitoimistossa, liikennepaikassa tai toimipaikassa, tulee postilain muuttamisen yhteydessä huolehtia siitä, että Tullilla on oikeus saada näiden pakkokeinovaltuuksien käyttämiseksi kaikki tarpeelliset tiedot myös siltä osin kuin niitä ei ole tarkoitus merkitä ehdotetun postilain 5 §:ssä säädettyyn ilmoitusluetteloon julkisesti saataville.

Lausuntopalautteen johdosta 67 §:ää esitetään muutettavaksi postilain kokonaisuudistuksen yhteydessä, koska tässä esityksessä tehdään muutokset vain ilmoituksenvaraiseen toimilupajärjestelmään siirtymisestä.

Oikeusministeriön lausunnon perusteella esityksen 5 §:n 2 momenttia ilmoitusluettelosta on tarkennettu yksityiskohtaisissa perusteluissa Viestintäviraston vastauksessaan antamien oikeuksien ja velvollisuuksien sisällön osalta. Lisäksi 4 §:n 2 momenttia ilmoituksessa annettavien tietojen osalta on täsmennetty siten, että perusteluteksteissä esitettyjä seikkoja on tuotu lain tasolle. Esimerkkeinä osoitetietojen ja yhteyshenkilöiden ilmoittaminen.

Osa toimijoista esitti, että nyt ehdotetut postilain muutokset ja postilain kokonaisuudistus tulisi saattaa voimaan samanaikaisesti, koska esitykset liittyvät keskeisesti toisiinsa. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että voimassa olevasta toimilupajärjestelmästä luopuminen poistaa alalle tulon esteitä ja luo nopeasti edellytykset aidon postikilpailun syntymiselle, mitä ei ole tapahtunut, vaikka postilaki sen mahdollisti. Toimilupajärjestelmä on selkeä kokonaisuus, josta voidaan luopua ennen postilain kokonaisuudistuksen valmistelua.

Lausuntopalautteen johdosta 80 §:n muotoilua on muutettu siten, että valtioneuvoston rooli päätöksen tekijänä on poistettu, sillä valtioneuvosto teki postilainsäädännön mukaan vain toimiluparatkaisuihin liittyviä päätöksiä.

Lausuntojen ja lausuntopalautteen johdosta esitykseen nähtiin tarpeelliseksi sisällyttää kirjeiden merkitsemistä ja virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamista koskevat säännökset. Jälkimmäisen velvoite päätettiin kirjata lakiin lausuntojen vastaanottamisen jälkeen, vaikka sitä ei lausuntokierroksella olleessa versiossa esitetty. Tästä syystä liikenne- ja viestintäministeriö järjesti täydentävän lausuntokierroksen.

Kirjeiden merkitsemistä ja virheellisten lähetysten palauttamista koskevat velvoitteet eivät luo merkittävää alalle tulon estettä, sillä esimerkiksi uudet postitoimijat merkitsevät lähetyksensä siten, että ne ovat erotettavissa muiden postiyriyten lähetyksistä. Kyseiset velvollisuudet täydentävät postilain 62 §:ssä säädettyä luottamuksellisen viestin salaisuuden turvaamista.

Velvollisuus järjestää osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelu muodostaa alalle tulon esteen tai hidasteen ja siksi kyseistä velvollisuutta ei säädetä lain tasolle. Erilliset osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelut koituisivat postinsaajille haitaksi, sillä kyseinen palvelu tulee voida hoitaa niin sanotusti yhden luukun periaatteen mukaisesti siten, ettei postinsaajan tarvitse tehdä useita ilmoituksia eri postiyriyksille.

Täydentävällä lausuntokierroksella nimenomaisesti kirjeiden merkitsemisestä, virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamisesta ja osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelusta lausuttiin seuraavaa.

Mediatulo Esa, Jakeluyhtiö Suomi, Lounais-Suomen Tietojakelu Oy, Varsinais-Suomen Tietojakelu Oy ja Kaakon Viestintä Oy totesivat, että kirjeiden merkitsemistä ja virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamista koskevat velvoitteet eivät muodosta alalle tulon estettä.

Mediatalo Esa, Jakeluyhtiö Suomi, Varsinais-Suomen Tietojakelu Oy, Savon Jakelut Oy, Lounais-Suomen Tietojakelu Oy, SLP Jakelu Oy ja Kaakon Viestintä Oy totesivat lausunnoissaan, että osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelua koskeva velvoite muodostaisi alalle tulon esteen ja siksi pidettiin hyvänä, ettei kyseistä velvoitetta kirjata lain tasolle. Alma Media Oyj totesi, että osoitehallinnan kannalta olisi kuluttajan kannalta parasta, että luotaisiin yksi yhteinen osoiterekisteri, jolloin osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytysprosessi voitaisiin ylläpitää keskitetysti.

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry lausui virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamisesta, että perusteluissa mainittua asiakkaille muodostuvaa ”kohtuutonta vaivaa” tulisi täsmentää. Ministeriö katsoo, että Viestintävirasto valvoo postimarkkinoita ja puuttuu mahdollisiin epäkohtiin, joten kohtuuttoman vaivan määritelmää esityksen perusteluissa ei ole tarkoituksemukaista täydentää.

Mediatalo Esa, Ilves Jakelu Oy, Jakeluyhtiö Suomi, Lounais-Suomen Tietojakelu Oy, Kaakon Viestintä Oy ja Varsinais-Suomen Tietojakelu Oy toivat esiin osoiterekisteritietojen hinnoitteluun liittyvät ongelmat. Ajantasaisten osoitetietojen hankinnan kustannukset muodostavat edelleen alalle tulon esteen ja osoitetietojen kohtuuton hinnoittelu saattaa estää yhden luukun periaatteen toteutumisen käytännössä.

KELA piti täydentävässä lausuntopyynnössä esitettyjä muutoksia kannatettavina. Palvelu-alojen työnantaja Palta ry pitää hyvänä esitettyjä täsmennyksiä ja huomauttaa, että yleispalvelun tarjoajalle ei tule syntyä velvoitetta huolehtia muiden postiyriyten virheellisesti jakamien lähetysten käsittelystä ilman, että asiasta on sovittu kaupallisin ehdoin operaattorien kesken. Posten Åland tuo esiin, että on tärkeää tietää, mikä operaattori vastaa jakelusta ja keräilystä, jotta asiakkaille on selvä, mihin tahoon olla yhteydessä virheellisesti jaettujen lähetysten tapauksissa. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry korosti lausunnossaan kilpailuneutraliteetin toteutumisen tärkeydestä eri toimijoiden välillä. Lausunnoissa otettiin kantaa myös muihin postilain säännöksiin ja esimerkiksi postin toimipisteiden säilyttämiseen syrjäseuduilla sekä kirjesalaisuuden turvaamiseen tulevaisuudessa, mutta tässä esityksessä on tuotu esiin vain ne kommentit, jotka käsittelevät lausuntopyynnössä yksilöityjä 41 a ja 43 a §:iä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Määritelmät. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi määritelmien kohtaa 7 siten, että postiyriyksellä ei enää tarkoiteta 3 §:n mukaista toimiluvan haltijaa, vaan yritystä, joka harjoittaa kirjelahetyksiä koskevaa postitoimintaa. Näin ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönyt postiyriyks ei jää postilain soveltamisen ja Viestintäviraston valvonnan ulkopuolelle.

4 §. Ilmoitusmenettely

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ehdotetun lain 4 pykälän otsikkoa siten, että se olisi ilmoitusmenettely, koska se vastaisi paremmin sisältöä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan postiyriyksen on ennen toimintansa aloittamista tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle. Voimassa oleva valtioneuvoston myöntämä toimilupajärjestelmä ehdotetaan korvattavaksi Viestintävirastolle tehtävällä ilmoitusmenettelyllä.

Esitetty ilmoitusvelvollisuus ei edelleenkään koskisi toimintaa, joka olisi postilain 1 §:n 3 momentin mukaista pienimuotoista, taloudelliselta merkitykseltään vähäistä tai laajuudeltaan sellaista toimintaa, että sillä ei ole yleispalvelun saatavuuden kannalta olennaista merkitystä.

Momentti on sopusoinnussa postidirektiivin 9 artiklan 1 kohdan kanssa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa on annettava kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset yrityksen yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Näitä tietoja ovat muun muassa yhteisö- ja yritystunnus, tavoittamisen kannalta tarpeelliset osoitetiedot ja yhteyshenkilöt. Harjoitettavasta toiminnasta annettavien tietojen tulisi olla tasoltaan sellaiset, että Viestintävirasto pystyy antamaan ehdotetussa 5 §:ssä tarkoitettua vahvistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta sekä kohdistamaan valvonnan oikeisiin toimijoihin. Postitoiminnan valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja voisivat olla lyhyt kuvaus postiyrityksen toimialueesta eli alueesta, jolla postilähetysten keräily ja jakelu suoritetaan ja siitä, onko palvelut osoitettu esimerkiksi vain yritysasiakkaille. Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirasto voisi myös antaa tarkempia määräyksiä annettavista tiedoista sekä ilmoituksen muodosta ja sen toimittamisesta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan ilmoituksessa annettujen tietojen muutoksista ja toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle. Säännöksen tarkoitus on turvata viranomaisten tiedonsaanti sekä mahdollisuus ylläpitää 5 §:ssä tarkoitettuja luetteloita ajantasaisina. Toiminnan lopettamisesta ja muista olennaisista muutoksista tulisi ilmoittaa ilman aiheetonta viivästystä jo ennalta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan postiyrityksen olisi ilmoitettava sekä asiakkailleen että Viestintävirastolle ennakoimattomasta sopimuksen mukaisen viestintä- tai muun palvelun lakkaamisesta. Säännöksen tavoitteena on turvata postipalvelujen asiakkaiden asemaa erityisesti äkillisissä ja ennakoimattomissa tilanteissa. Näin varmistettaisiin, että toimintansa lopettavan postiyrityksen asiakkaat saisivat tiedon toiminnan loppumisesta ja pystyisivät riittävän ajoissa vaihtamaan palvelun tarjoajaa. Postiyritysten tulee käsitellessään henkilötietoja huomioida, että niiden toimintaan tullaan soveltamaan myös henkilötietolainsäädäntöä (523/1999).

5 §. Ilmoitusluettelo. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 5 §:n otsikkoa siten, että se olisi ilmoitusluettelo, koska se vastaisi paremmin sisältöä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintävirasto pitäisi julkista luettelo saamistaan ilmoituksista. Säännöksen tavoitteena on helpottaa sekä viranomaisen että toimijoiden ja asiakkaiden mahdollisuuksia saada ajantasaista tietoa toiminnan harjoittajista. Kaikkia tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja ei ole perusteltua merkitä julkiseen toimijaluetteloon. Yrityksen yksilöintitiedot ja yleisluonteiset tiedot harjoitetusta toiminnasta on lähtökohtaisesti merkittävä tässä pykälässä tarkoitettuun luetteloon, koska niillä on merkitystä myös muille kuin valvovalle viranomaiselle. Sen sijaan esimerkiksi osa yhteystiedoista on tarkoitettu vain viranomaiselle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintäviraston on annettava vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta viikon kuluessa siitä ajankohdasta, kun ilmoitus on vastaanotettu Viestintäviraston järjestelmään.

20 §. Kielellisten oikeuksien turvaaminen. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa ehdotetaan säädettäväksi, että 1 momentin mukainen velvollisuus voidaan Viestintäviraston toimesta asettaa muulle postiyritykselle kuin yleispalvelun tarjoajalle vain tilanteessa, jossa yleispalveluvelvollisuutta ei ole asetettu.

Esitetty muutos on tarpeellinen, jos markkinat muuttuvat siten, ettei kukaan toimijoista ole yleispalvelun tarjoaja. Yleispalveluvollisuuden asettaminen ei ole postilain 23 §:n mukaan välttämätöntä, jos yleispalvelu on muutoin turvattu. Uusi momentti vastaa sisällöllisesti kumottavaksi esitetyn 9 §:n 2 momentin 3 kohtaa ja 3 momenttia.

23 §. *Yleispalveluvollisuuden asettaminen.* Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 23§:n 2 momentin 3 kohtaa seuraavasti: 3) alueella on keskenään kilpailevia yrityksiä, jotka tarjoavat vastaavia palveluita. 3 kohdasta poistettaisiin siis viittaus 24 §:n, jossa säädetään toimiluvan myöntämisen edellytyksistä, koska viittaukselle ei jäisi sisältöä toimilupajärjestelmästä luovuttaessa.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi 4 momenttia siten, että yleispalvelupäätöksillä ei saa asettaa eri postiyrittäjille päällekkäisiä velvoitteita. Yleispalvelupäätöksillä ei saa myöskään asettaa rinnakkaisia velvoitteita tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten, taikka muun lainsäädännön kanssa. Momentista poistettaisiin viittaus toimilupaehtoihin, koska toimilupajärjestelmästä luovuttaessa voimassa oleva säännös ei vastaa sisältöä.

24 §. *Yleispalveluvollisuuden asettamisen edellytykset.* Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 24 §:n 1 momenttia siten, että Viestintävirasto voi asettaa yleispalveluvollisuuden postiyrittäjälle. Voimassa olevan muotoilun mukaan yleispalveluvollisuus voidaan asettaa postiyrittäjälle, joka täyttää 6 §:ssä tarkoitettua toimiluvan myöntämisen edellytykset. Toimiluvusta luovuttaessa voimassa oleva säännös ei vastaa sisältöä.

Esityksen mukaan 24 §:n 2 momenttia ei esitetä muutettavaksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 24 §:n 3 momenttia siten, että postiyrittäjä voidaan velvoittaa tarjoamaan Viestintäviraston päätöksestä yleispalvelua myös muualla kuin alueella, jonka se on Viestintävirastolle 3 §:ssä säädetyn mukaisesti ilmoittanut tai se voidaan velvoittaa tarjoamaan muutakin yleispalvelua kuin sitä, mitä se on tarjonnut, jos se on yleispalvelun turvaamisen kannalta välttämätöntä eikä velvoitteen asettaminen ole postiyrittäjän kannalta kohtuutonta.

24 a §. *Maailman postiliiton nimetty operaattori.* Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi 24 a pykälä, jonka mukaan Viestintävirasto asettaa yleispalvelun tarjoajalle tai muulle postiyrittäjälle, velvollisuuden toimia Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 66/2015) mukaisena nimettynä operaattorina ja noudattaa Maailman postiliiton sopimuksia. Säännös mahdollistaa sen, että yleispalvelun tarjoajia voi periaatteessa olla useita. Lisäksi yleispalvelun tarjoaja voi olla myös muu postiyrittäjä kuin se, jolla on parhaat edellytykset toimia Maailman postiliiton nimettynä operaattorina tai postinumerojärjestelmää ylläpitävänä postiyrittäjänä.

Esitetty velvollisuus sisältyy kumottavaksi esitettyyn 9 §:n 1 momentin 1 kohtaan. Velvollisuus on kuitenkin tarpeen säilyttää, koska Maailman postiliiton yleissopimuksen nojalla jäsenvaltion tulee nimetä jokin postiyrittäjä hoitamaan postiliikennettä ja täyttämään siihen liittyvät Maailman postiliiton sopimusten edellyttämät velvoitteet kyseisellä alueella.

Tällä hetkellä yleispalvelua tarjoava Posti Oy toimii Suomen Maailman postiliiton nimettynä operaattorina.

36 §. *Erehdyksessä jätettyjen kirjelähetysten välittäminen, kauttakulku ja poikkeukset velvollisuudesta välittää ulkomailta saapuvia kirjelähettyjä.* Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 36 §:n 1 momenttia siten, että postiyrittäjä on velvollinen huolehtimaan, että sen välitettäväksi erehdyksessä jätetty kirjelähetys toimitetaan muun postiyrittäjän välitettäväksi, jos kirjelähe-

tyksen vastaanottajan osoitepaikka ei sijaitse sillä alueella, jonka ensiksi mainittu postiyritys on 4 §:n mukaisesti Viestintävirastolle ilmoittanut. Välittäminen on tehtävä kustannussuuntauneella hinnalla ja avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

Esitetyn 4 §:n mukaan postiyritys antaa ilmoituksessa kuvauksen harjoitettavasta toiminnasta. Kuvaus sisältää muun muassa postiyrittäjän aiotun toimialueen eli alueen, jolla postilähetysten keräily ja jakelu suoritetaan. Postiyrittäjien tulisi ratkaista kaupallisin sopimuksin, kuinka erehdyksessä jätetyt kirjelähetykset välitetään käytännössä kustannussuuntauneella hinnalla ja avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös 36 §:n 2 momenttia siten, että siinä viitattaisiin kumottavaksi esitetyn 9 §:n sijaan lain 24 a §:n.

37 §. Postinumerojärjestelmä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 37 §:n 1 ja 2 momenttia siten, että 1 momentissa valtioneuvoston sijaan Viestintävirasto huolehtii, että postitoiminnan hoitamiseksi ylläpidetään postinumerojärjestelmää.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston sijaan Viestintävirasto asettaa postinumerojärjestelmän ylläpitämistä koskevan velvollisuuden yleispalvelun tarjoajalle tai muulle postiyrittäjälle. Säännös mahdollistaa sen, että yleispalvelun tarjoaja voi olla muu postiyritys kuin se, jolla on parhaat edellytykset toimia Maailman postiliiton nimettynä operaattorina tai postinumerojärjestelmää ylläpitävänä postiyrittäjänä.

Esitetty velvollisuus sisältyy kumottavaksi esitettyyn 9 §:n 1 momentin 2 kohtaan. Velvollisuus on tarpeen säilyttää, koska postinumerot muodostavat sellaisen koko maan kattavan järjestelmän, jonka hallinnoinnin on oltava yhdellä taholla.

40 §. Kirjelähetysten vastaanotto, välitys ja takavarikointi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 40 §:n 1 momenttia siten, että postiyrittäjällä on velvollisuus vastaanottaa ja välittää jokaisen sitä haluavan kirjelähetys voimassa olevaa maksua vastaan toimitusehtojensa mukaisesti postin saajalle. Toimiluvista luovuttaessa voimassa oleva säännös ei vastaa sisältöä. Postiyrittäjän toimitusehdoista tulee käydä ilmi, onko yrityksen palvelut suunnattu esimerkiksi kaikille postinsaajille vai yksinomaan sopimusasiakkaille.

40 a §. Näkövammaisen lähetys. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 40 a §:n 1 momenttia siten, että viittaus kumottavaksi esitettyyn 9 §:n korvataan viittauksella 24 a §:n, koska Viestintävirasto asettaisi jatkossa pykälässä säädetyin velvollisuuden 24 a §:n perusteella.

41 a §. Postilähetysten merkitseminen. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi 41 a § postilähetysten merkitsemisestä. Ehdotuksen mukaan postiyrittäjän on merkittävä lähetyksensä siten, että ne ovat tunnistettavissa ja erotettavissa muiden postiyrittäjien vastaavista lähetyksistä.

Ehdotetulla velvollisuudella turvataan postinsaajan oikeuksia sekä turvataan muuttuvassa markkinatilanteessa postinlähetyksien kulku oikeaan osoitteeseen. Velvollisuus postilähetysten merkitsemisestä sisältyi ennen valtioneuvoston myöntämien toimilupien ehtoihin. Postinsaajien suojaamiseksi ehto on kuitenkin tarpeen sisällyttää postilakiin. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa postiyrittäjiä on markkinoilla useita. Säännöksellä turvataan myös luotamuksellisen viestin suoja.

43 a §. Virheellisesti jaettujen lähetysten palauttaminen. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi 43 a §, jonka mukaan postiyrittäjän tulee järjestää palvelu virheellisesti jaettujen lähetys-

HE 18/2016 vp

ten palauttamista varten kussakin Viestintävirastolle 4 §:n mukaisesti ilmoittamassaan toimialueen kunnassa.

Postiyritys voi järjestää palvelun virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamiseksi joustavasti ottaen huomioon kunkin toimialueensa kunnan erikoispiirteet. Palvelulla tulee varmistaa, ettei asiakkaille aiheudu kohtuutonta vaivaa mahdollisesta kirjelähetysten palauttamisesta ja että palvelu on toimialueen asiakkaiden käytettävissä. Palvelu ei edellytä toimipistettä, jossa työskentelisi henkilökuntaa, vaan postiyritys voi järjestää virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamiseksi esimerkiksi keräilypisteen. Palauttaminen voidaan järjestää myös esimerkiksi palautuskirjeiden tai sähköisten palveluiden avulla.

Säännös turvaa osaltaan luottamuksellisen viestin suojaa.

44 §. Postilaatikoiden paikka. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 44 §:n 1 momenttia, siten että postilaatikon sijainnin määrittelee kirjepalveluiden yleispalvelun tarjoaja tai, ellei yleispalveluvelvollisuutta ole asetettu, muu postiyritys Viestintäviraston päätöksestä.

Muutoksessa esitetään poistettavaksi viittaus kumottavaksi esitettävään 9 §:n ja lisättäväksi Viestintäviraston mahdollisuus nimetä postilaatikoiden sijainnin määrittelijäksi jokin muu postiyritys kuin yleispalvelun tarjoaja vain, jos yleispalveluvelvollisuutta ei ole asetettu. Jos yleispalveluvelvollisuutta ei ole asetettu, tulee Viestintäviraston asettaa velvollisuus sille postiyritykselle, jolla on siihen parhaat edellytykset. Jos tarkasteltavalla alueella toimii useita postiyrityksiä, niitä on yleispalveluyrityksen valinnassa vertailtava. Vertailussa asetetaan kullakin maantieteellisellä alueella toimivat postiyritykset paremmuusjärjestykseen. Vertailussa on kiinnitettävä huomiota postiyrityksen taloudellisiin voimavaroihin ja toimintamalleihin.

69 §. Postitoiminnan valvontamaksun suuruus. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 69 § siten, että pykälän 1 ja 6 momentista poistetaan viittaus toimiluvanvaraiseen postitoimintaan. Esityksen 1 momentin mukaan postitoiminnan valvontamaksun suuruus on 0,29 prosenttia postiyrityksen Suomessa harjoittaman 3 §:n mukaisen ilmoituksenvaraisen postitoiminnan sen tilikauden liikevaihdosta, joka on päättynyt kaksi vuotta ennen valvontamaksun perimistä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa.

Esityksen 6 momentin mukaan perittyä maksua ei palauteta, vaikka yritys lopettaisi 1 momentissa tarkoitetun postitoiminnan.

Esitetystä 69 §:n 1 momentista on poistettu viittaus toimiluvanvaraiseen postitoimintaan ja se on korvattu viittauksella 3:ssä säädettäväksi esitettyyn ilmoituksenvaraiseen postitoimintaan.

Esitetystä 6 momentista on poistettu viittaus toimiluvan peruuttamiseen, koska toimiluvista luovuttaessa voimassa oleva säännös ei vastaa sisältöä.

76 §. Luvaton postitoiminnan harjoittaminen. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 76 § siten, että joka harjoittaa postitoimintaa ilman, että on tehnyt 4 §:ssä säädettäväksi esitetyn ilmoituksen Viestintävirastoon, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, luvattomasta postitoiminnan harjoittamisesta sakkoon.

Pykälästä poistetaan viittaus toimiluvanvaraiseen postitoimintaan ja se korvataan viittauksella ilmoituksenvaraiseen postitoimintaan, koska toimiluvista luovuttaessa voimassa oleva säännös ei vastaa sisältöä.

Uudessa 2 momentissa esitetään, että rangaistusta ei tuomita, jos rikkomus on vähäinen. Viestintävirasto arvioi tapauskohtaisesti mahdollisen rikkomuksen vähäisyyttä. Rikkomus voi olla vähäinen esimerkiksi, jos se on kestoaltaan lyhytaikainen.

80 §. Muutoksenhaku. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 80 §:n 1 momenttia siten, että liikenne- ja viestintäministeriön, Viestintäviraston ja kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. 80 §:stä poistettaisiin siis lause, jossa säädetään siitä, että valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutos tehdään, koska valtioneuvosto ei tee tämän lain perusteella muita päätöksiä yleisistunnossaan kuin toimilupapäätöksiä ja toimilupajärjestelmästä luovuttaessa valtioneuvoston päätöksistä säätäminen ei vastaa lain sisältöä.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi 80 §:n 3 momenttia siten, että liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Kyseisestä momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus valtioneuvostoon, koska valtioneuvosto ei tee tämän lain perusteella muita päätöksiä yleisistunnossaan kuin toimilupapäätöksiä ja toimilupajärjestelmästä luovuttaessa valtioneuvoston päätöksistä säätäminen ei vastaa lain sisältöä.

82 §. Postimerkkien julkaiseminen ja postimaksumerkinnän käyttäminen. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 82 §:n 1 momenttia siten, että liikenne- ja viestintäministeriö voi hakeuksesta myöntää postiyritykselle oikeuden julkaista kansainvälisesti hyväksyttäviä postimerkkejä tai Suomessa hyväksyttäviä postimerkkejä. Esityksessä ehdotetaan, että oikeus julkaista postimerkkejä on voimassa toistaiseksi.

Ehdotetusta pykälästä poistettaisiin viittaus toimilupaan ja siihen, että oikeus julkaista postimerkkejä on voimassa enintään toimiluvan voimassaoloajan, koska toimilupajärjestelmästä luovuttaessa voimassa oleva säännös ei vastaa lain sisältöä.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä toukokuuta 2016.

Nykyisten valtioneuvoston myöntämien toimiluvanhaltijoiden ei tarvitse tehdä ilmoitusta Viestintävirastolle toiminnan aloittamisesta, koska voimassa olevan toimiluvan haltijaa pidetään tämän lain voimaan tullessa 4 §:n mukaisena postitoiminnan harjoittajana. Voimassa oleva yleispalveluvelvollisuus ja siihen liittyvät velvollisuudet säilyvät myös ennallaan eikä Viestintäviraston siten tarvitse nimetä yleispalvelun tarjoajaa eikä määritellä uudelleen yleispalvelun tarjoajalle asetettavia velvollisuuksia. Näin ollen Viestintäviraston ei tarvitse lain voimaan tullessa tehdä 24 a §:n mukaista päätöstä Maailman postiliiton nimetystä operaattorista, vaan nykyinen nimetty operaattori Posti Oy jatkaa nimettynä operaattorina. Viestintäviraston ei myöskään tarvitse tehdä päätöstä postinumerojärjestelmän ylläpidosta.

Postiyritysten voimassa olevat velvollisuudet säilyvät näin ollen toistaiseksi ennallaan eikä lainmuutoksesta aiheudu epäjatkuvuutta kansainvälisen postitoiminnan tai postinumerojärjestelmän ylläpidon suhteen.

Vain lain voimaantulon jälkeen postitoiminnan aloittavien yritysten on tehtävä Viestintävirastolle 3 §:n mukainen ilmoitus ennen toiminnan aloittamista.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain elinkeinonvapauden kannalta merkityksellisiä ovat ehdotuksen säännökset, jotka koskevat toimilupajärjestelmästä luopumista.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt luvanvaraisuutta nimenomaan postitoiminnan osalta ja elinkeinonvapauden suhdetta esimerkiksi lausunnoissa PeVL 56/2010 (hallituksen esitys postilaiksi) ja PeVL 28/2000 (hallituksen esitys postipalvelulaiksi).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinonvapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Luvanvaraisuudesta on kuitenkin säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset.

Esityksessä ehdotetaan, että valtioneuvoston myöntämistä postitoimiluvista luovuttaisiin. Valtioneuvoston harkinta toimilupia myönnettäessä on tälläkin hetkellä oikeusharkintaista ja lupa tulee myöntää kaikille sellaisille hakijoille, jotka täyttävät postilaissa tarkoitetut perusedellytykset. Toimiluvan myöntäminen ei siis jätä toimilupaviranomaiselle tälläkään hetkellä harkintavaltaa, joten toimiluvan myöntämisessä ei ole kyse tarkoituksenmukaisuusharkinnasta. Tästä syystä valtioneuvoston myöntämään toimilupaan perustuvasta järjestelmästä voidaan siirtyä ilmoituksenvaraiseen postitoimintaan. Näin luovutaan postitoiminnan luvanvaraistamisesta, jonka perustuslakivaliokunta on nähnyt poikkeuksellisesti mahdollisena.

Postin toimintaympäristön kehittyessä postitoimilupien myöntämisen tarve yleispalvelun turvaamiseksi on muuttunut. Yleispalveluvelvollisuus voidaan turvata myös alalle tulon esteitä purettaessa siten, että luodaan myös yleispalvelun tarjoajalle mahdollisuus kehittää omaa toimintaansa. Näin ollen on tarkoituksenmukaista luopua voimassa olevasta hallinnollisesti raskaasta toimilupajärjestelmästä, sillä toimiluvissa asetetut ehdot ovat muodostaneet alalle tulon esteen. Viestintävirasto asettaa edelleen yleispalveluvelvollisuuden ja pystyy siten postimarkkinoita valvovana viranomaisena arvioimaan sen, että yleispalvelu ja postipalveluiden saattavuus voidaan turvata myös tulevaisuudessa.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

postilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan postilain (415/2011) 3 ja 6-13 §, sellaisena kuin niistä on 12 § osaksi laissa 663/2012,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 7 kohta, 4 ja 5 §, 23 §:n 2 momentin 3 kohta ja 4 momentti, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 37 §:n 1 ja 2 momentti, 40 §:n 1 momentti, 40 a §:n 1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 69 §:n 1 ja 6 momentti, 76 §, 80 §:n 1 ja 3 momenttia ja 82 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 40 a §:n 1 momentti laissa 658/2014, 69 §:n 1 momentti laissa 1345/2011 sekä 80 §:n 1 ja 3 momentti laissa 1000/2015, sekä

lisätään 20 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 24 a, 41 a ja 43 a § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *postiyriyksellä* yritystä, joka harjoittaa kirjelähetystyksiä koskevaa postitoimintaa;

4 §

Ilmoitusmenettely

Postiyriyksen on ennen toimintansa aloittamista tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle.

Ilmoituksessa on annettava yrityksen yhteisö- ja yritystunnus, osoite ja tiedot yhteyshenkilöistä sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Kuvauksessa on kerrottava ainakin postiyriyksen toimialue ja asiakasryhmä. Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä annettavista tiedoista sekä ilmoituksen muodosta ja toimittamisesta

Ilmoituksessa annettujen tietojen muutoksista ja toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle.

Jos postiyritys ei ennakoimattoman syyn vuoksi voi enää tarjota asiakkailleen toimitusehtojen mukaista palvelua, yrityksen on viipymättä ja viimeistään kaksi viikkoa ennen palvelun lakkaamista ilmoitettava asiakkailleen ja Viestintävirastolle palvelun lakkaamisesta.

5 §

Ilmoitusluettelo

Viestintävirasto pitää julkista luetteloa 4 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista.

Viestintäviraston on annettava ilmoituksen tehneelle postiyriykselle vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta viikon kuluessa siitä, kun ilmoitus on vastaanotettu.

20 §

Kielellisten oikeuksien turvaaminen

Yleispalvelun tarjoajan ja sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa tämän palveluja asiakkaille, on toiminnassaan:

- 1) annettava palvelua suomen ja ruotsin kielellä noudattaen, mitä kielilaisissa säädetään;
- 2) annettava palvelua saamen kielellä noudattaen, mitä saamen kielilaisissa säädetään.

Edellä säädetty 1 momentin mukainen velvollisuus voidaan Viestintäviraston toimesta asettaa muulle postiyritykselle kuin yleispalvelun tarjoajalle tilanteessa, jossa yleispalveluvelvollisuutta ei ole asetettu.

23 §

Yleispalveluvelvollisuuden asettaminen

Yleispalvelua on pidettävä turvattuna, jos:

- 3) alueella on keskenään kilpailevia yrityksiä, jotka tarjoavat vastaavia palveluita.

Yleispalvelupäätöksillä ei saa asettaa eri postiyrityksille päällekkäisiä velvoitteita. Yleispalvelupäätöksillä ei saa myöskään asettaa rinnakkaisia velvoitteita tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai muun lainsäädännön kanssa.

24 §

Yleispalveluvelvollisuuden asettamisen edellytykset

Viestintävirasto voi asettaa yleispalveluvelvollisuuden postiyritykselle.

Postiyritys voidaan velvoittaa tarjoamaan Viestintäviraston päätöksestä yleispalvelua myös muualla kuin alueella, jonka se on Viestintävirastolle 4 §:ssä säädetyn mukaisesti ilmoittanut, tai se voidaan velvoittaa tarjoamaan muutakin yleispalvelua kuin sitä, mitä se on tarjonnut, jos se on yleispalvelun turvaamisen kannalta välttämätöntä eikä velvoitteen asettaminen ole postiyrityksen kannalta kohtuutonta.

24 a §

Maailman postiliiton nimetty operaattori

Viestintävirasto asettaa yleispalvelun tarjoajalle tai muulle postiyritykselle, velvollisuuden toimia Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 66/2015) mukaisena nimettynä operaattorina ja noudattaa Maailman postiliiton sopimuksia.

36 §

Erehdyksessä jätettyjen kirjelähetysten välittäminen, kauttakulku ja poikkeukset velvollisuudesta välittää ulkomailta saapuvia kirjelähetyksiä

Postiyritys on velvollinen huolehtimaan, että sen välitettäväksi erehdyksessä jätetty kirjelähetys toimitetaan muun postiyrityksen välitettäväksi, jos kirjelähetysten vastaanottajan osoitepaikka ei sijaitse ensiksi mainitun postiyrityksen 4 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen mukaisella

HE 18/2016 vp

jakelualueella. Välittäminen on tehtävä kustannussuuntautuneella hinnalla ja avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

Postiyrityksen, joka toimii 24 a §:n mukaisena nimettynä operaattorina, tulee kuljettaa toisen nimetyn operaattorin sille luovuttama suljettu posti sekä avopostina lähetettävät kirjelähetykset turvallisimmalla tavalla niitä nopeimpia teitä, joita se käyttää omissa lähetyksissään.

37 §

Postinumerojärjestelmä

Viestintävirasto huolehtii siitä, että postitoiminnan hoitamiseksi ylläpidetään postinumerojärjestelmää. Yleinen postinumerojärjestelmä on sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Lisäksi yksittäisten asiakkaiden käyttöön voidaan antaa postinumeroita, jotka eivät ole sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Postinumero on viidestä numerosta muodostuva tunnus, joka merkitään osoitetoimipaikan nimen eteen.

Viestintävirasto asettaa postinumerojärjestelmän ylläpitämistä koskevan velvollisuuden yleispalvelun tarjoajalle tai muulle postiyritykselle.

40 §

Kirjelähetysten vastaanotto, välitys ja takavarikointi

Postiyrityksellä on velvollisuus vastaanottaa ja välittää jokaisen sitä haluavan kirjelähetysvoimassa olevaa maksua vastaan toimitusehtojensa mukaisesti postin saajalle,

40 a §

Näkövammaisen lähetys

Postiyrityksen, jolle on asetettu 24 a §:n mukainen velvollisuus toimia Maailman postiliiton yleissopimuksen mukaisena nimettynä operaattorina, on tarjottava näkövammaiselle oikeus lähettää alle seitsemän kilogrammaa painava, pistekirjoitusta sisältävä lähetys maksuttomasti lentolisämaksua lukuun ottamatta.

41 a §

Postilähetysten merkitseminen

Postiyrityksen on merkittävä lähetyksensä siten, että ne ovat tunnistettavissa ja erotettavissa muiden postiyritysten vastaavista lähetyksistä.

43 a §

Virheellisesti jaettujen lähetysten palauttaminen

Postiyrityksen on järjestettävä palvelu virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamista varten kussakin Viestintävirastolle 4 §:n mukaisesti ilmoittamassaan toimialueen kunnassa.

HE 18/2016 vp

44 §

Postilaatikon paikka

Postilaatikon sijainnin määrittelee kirjepalveluiden yleispalvelun tarjoaja tai, ellei yleispalveluvollisuutta ole asetettu, muu postiyritys Viestintäviraston päätöksestä. Paikkaa määriteltäessä on otettava huomioon 43 ja 45 §:ssä asetetut vaatimukset sekä 48 §:n nojalla annetut määräykset.

69 §

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus on 0,29 prosenttia postiyrityksen Suomessa harjoittaman 4 §:n mukaisesti ilmoituksenvaraisen postitoiminnan sen tilikauden liikevaihdosta, joka on päättynyt kaksi vuotta ennen valvontamaksun perimistä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa.

Perittyä maksua ei palauteta, vaikka yritys lopettaisi 1 momentissa tarkoitetun postitoiminnan.

76 §

Luvaton postitoiminnan harjoittaminen

Joka harjoittaa postitoimintaa ilman, että on tehnyt 4 §:ssä säädetyn ilmoituksen Viestintävirastoon, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta postitoiminnan harjoittamisesta* sakkoon.

Rangaistusta ei tuomita, jos rikkomus on vähäinen.

80 §

Muutoksenhaku

Liikenne- ja viestintäministeriön, Viestintäviraston ja kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

82 §

Postimerkkien julkaiseminen ja postimaksumerkinnän käyttäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö voi hakemuksesta myöntää postiyritykselle oikeuden julkaista kansainvälisesti hyväksyttäviä postimerkkejä tai Suomessa hyväksyttäviä postimerkkejä. Oikeus julkaista postimerkkejä on voimassa toistaiseksi.

HE 18/2016 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Postitoiminnan harjoittajan, jolla on tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva toimilupa postipalvelun tarjoamiseen, ei tarvitse tehdä 4 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta voimassa olevan toimilupansa mukaisesta toiminnasta.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva velvollisuus toimia Maailman postiliiton nimettynä operaattorina on voimassa siihen saakka, kunnes Viestintävirasto tekee päätöksen 24 a §:n mukaisen velvollisuuden asettamisesta.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva velvollisuus ylläpitää postinumerojärjestelmää on voimassa siihen saakka, kunnes Viestintävirasto tekee päätöksen 37 §:n mukaisen velvollisuuden asettamisesta.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Laki

postilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan postilain (415/2011) 3 ja 6-13 §, sellaisena kuin niistä on 12 § osaksi laissa 663/2012,

muutetaan 2 §:n 1 momentin 7 kohta, 4 ja 5 §, 23 §:n 2 momentin 3 kohta ja 4 momentti, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 36 §:n 1 ja 2 momentti, 37 §:n 1 ja 2 momentti, 40 §:n 1 momentti, 40 a §:n 1 momentti, 44 §:n 1 momentti, 69 §:n 1 ja 6 momentti, 76 §, 80 §:n 1 ja 3 momenttia ja 82 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 40 a §:n 1 momentti laissa 658/2014, 69 §:n 1 momentti laissa 1345/2011 sekä 80 §:n 1 ja 3 momentti laissa 1000/2015, sekä

lisätään 20 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 24 a, 41 a ja 43 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *postiyrityksellä* 3 §:n mukaisen toimiluvan haltijaa;

7) *postiyrityksellä* yritystä, joka harjoittaa kirjellähetyksiä koskevaa postitoimintaa;

3 §

(3 § kumotaan)

Toimilupaa edellyttävä postitoiminta

Kirjellähetyksiä koskeva postitoiminta edellyttää toimilupaa.

4 §

4 §

Toimilupaviranomainen ja toimilupamenettely

Ilmoitusmenettely

Toimilupaa postipalvelun tarjoamiseen haetaan valtioneuvostolta. Toimilupia ei julisteta haettaviksi.

Valtioneuvosto myöntää toimiluvan määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi.

Toimilupaa koskeva päätös on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta valtioneuvostolle. Valtioneu-

Postiyrityksen on ennen toimintansa aloittamista tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle.

Ilmoituksessa on annettava yrityksen yhteisö- ja yritystunnus, osoite ja tiedot yhteishenkilöistä sekä kuvaus harjoitettavasta toiminnasta. Kuvauksessa on kerrottava ainakin postiyrityksen toimialue ja asiakasryhmä. Viestintävirasto voi antaa tarkempia määrä-

vosto voi pidentää kolmen kuukauden määräaikaa enintään kolmella kuukaudella, jos se on erityisen syyn vuoksi tarpeen.

yksiä annettavista tiedoista sekä ilmoituksen muodosta ja toimittamisesta

Ilmoituksessa annettujen tietojen muutoksista ja toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle.

Jos postiyritys ei ennakoimattoman syyn vuoksi voi enää tarjota asiakkailleen toimintusehtojen mukaista palvelua, yrityksen on viipymättä ja viimeistään kaksi viikkoa ennen palvelun lakkaamista ilmoitettava asiakkailleen ja Viestintävirastolle palvelun lakkaamisesta.

5 §

Toimilupahakemuksen sisältö

Toimilupahakemuksessa on annettava kaikki ne valtioneuvoston pyytämät tiedot, jotka ovat tarpeen arvioitaessa 6 §:ssä tarkoitettuja toimiluvan myöntämisen edellytyksiä. Tarkemmat säännökset hakemuksen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Ilmoitusluettelo

Viestintävirasto pitää julkista luetteloa 4 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista.

Viestintäviraston on annettava ilmoituksen tehneelle postiyritykselle vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta viikon kuluessa siitä, kun ilmoitus on vastaanotettu.

6 §

Toimiluvan myöntämisen edellytykset

Toimilupa on myönnettävä, jos:

1) hakija on yritys tai yhteisö, jolla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia postiyrityksen velvollisuuksista;

2) hakijan kykyä noudattaa postitoimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä ei ole perustellusti syytä epäillä;

3) hakijalla on kyky säännölliseen toimiluvan mukaiseen toimintaan;

4) alue, jolle toimilupaa haetaan, täyttää 7 §:n mukaiset edellytykset; sekä

5) valtioneuvostolla ei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

(6 § kumotaan)

7 §

Toimilupa-alue

Toimiluvan haltija saa tarjota toimiluvan piiriin kuuluvia postipalveluita vain sillä alueella, jolle toimilupa myönnetään.

(7 § kumotaan)

Alueen, jolle toimilupaa haetaan, on oltava hallinnollisesti ja toiminnallisesti yhtenäinen.

8 §

(8 § kumotaan)

Hakemusmaksu

Toimiluvan hakija on velvollinen suorittamaan valtiolle hakemuksen yhteydessä hakemusmaksun, joka on 1 000 euroa. Hakemusmaksu tulee suorittaa myös määräysvalan muutosta ja toimiluvan muuttamista ja siirtämistä koskevien hakemusten yhteydessä sekä ennakkopäätöstä haettaessa.

9 §

(9 § kumotaan)

Toimiluvan sisältö

Toimiluvassa määrätään postiyrityksen maantieteellinen toimialue ja toimiluvan voimassaoloaika.

Valtioneuvoston tulee asettaa toimiluvassa ehtoja, jotka täydentävät tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja säädöksiä ja jotka koskevat:

- 1) velvollisuutta toimia Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 17/1967) mukaisena nimettynä operaattorina ja Maailman postiliiton sopimusten noudattamista;
- 2) postinumerojärjestelmän ylläpitämistä;
- 3) kielilaissa (423/2003) tai saamen kielilaissa (1086/2003) tarkoitettua kielellistä palvelua;
- 4) velvollisuutta määritellä postilaatikoiden paikat;
- 5) muita näihin verrattavia palvelujen laadun, saatavuuden tai tehokkuuden turvaamiseksi välttämättömiä ehtoja.

Edellä 2 momentin 1–3 kohdan mukaisia ehtoja voidaan asettaa vain yleispalvelun tarjoajalle tai, ellei yleispalveluvelvollisuutta ole asetettu, muulle postiyritykselle. Edellä 2 momentin 4 kohdan mukainen ehto voidaan asettaa muulle kuin yleispalvelun tarjoajalle vain, jos alueella ei ole asetettu kirjelmähetysten välittämistä koskevaa yleispalveluvelvollisuutta.

Toimilupaviranomainen ei saa asettaa ehtoja, jotka johtaisivat rinnakkaisiin vastaavan tasoihin velvoitteisiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten taikka muun lain-

säädännön kanssa.

10 §

(10 § kumotaan)

Toimiluvan muuttaminen

Toimilupaa voidaan muuttaa toimiluvan haltijan hakemuksesta tai tämän suostumuksella. Toimilupaa voidaan muuttaa muutoinkin, jos se on välttämätöntä yleispalvelun turvaamiseen liittyvän erityisen syyn vuoksi tai sellaisen olennaisen muutoksen vuoksi, joka tapahtuu luvanvaraisen toiminnan toimintaedellytyksissä.

11 §

(11 § kumotaan)

Toimiluvan peruuttaminen

Valtioneuvosto voi peruuttaa postiyriyksen toimiluvan osaksi tai kokonaan:

1) jos postiyritys on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, muun postitoimintaa koskevan lain säännöksiä, 9 §:ssä tarkoitettuja toimilupaehtoja tai sille määrättyä 24 §:ssä tarkoitettua yleispalveluvelvollisuutta;

2) jos postiyriyksellä ei enää toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ole riittäviä taloudellisia voimavaroja huolehtia velvollisuuksistaan; taikka

3) jos toimiluvan haltija ei ole aloittanut säännöllistä toimiluvan mukaista toimintaa yhdeksän kuukauden kuluessa toimilupakauden alkamisesta, ellei toimilupaviranomainen toimiluvanhaltijan hakemuksesta toiminnan edellytyksiin liittyvien syiden vuoksi toisin määrää.

Toimiluvan peruuttaminen edellyttää lisäksi sitä, että postiyritys ei kehotuksesta huolimatta ole kohtuullisessa, vähintään kuukauden pituisessa määräajassa korjannut menettelyään, saattanut taloudellisia voimavarojaan riittäviksi tai aloittanut toimintaansa.

Valtioneuvosto voi peruuttaa toimiluvan myös, jos luvanhaltija lopettaa toimintansa.

12 §

(12 § kumotaan)

Toimiluvan siirtäminen

Toimilupaa ei saa siirtää. Valtioneuvosto voi peruuttaa toimiluvan, jos tosiasiallinen määräysvalta toimiluvanhaltijaan nähden muuttuu. Määräysvallan muuttumisesta on ilmoitettava välittömästi valtioneuvostolle. Valtioneuvoston on päätettävä toimiluvan peruuttamisesta kahden kuukauden kuluessa ilmoittamisesta.

Toimiluvan haltija voi pyytää 1 momentin perusteella tapahtuvasta toimiluvan peruuttamisesta ennakkopäätöksen. Valtioneuvoston tulee antaa päätös kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus on saapunut valtioneuvostolle. Jos määräysvallan muutoksen syynä on yrityskauppa, joka on ilmoitettava kilpailulain (948/2011) mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta ("EY:n sulautuma-asetus") annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 mukaan Euroopan komissiolle, valtioneuvoston päätös on annettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun yrityskauppa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Toimilupaa ei peruuteta, jos se siirretään konsernin sisäisesti emoyhtiön ja sen täysin omistaman tytäryhtiön välillä. Tällaisesta siirrosta on välittömästi ilmoitettava valtioneuvostolle.

13 §

(13 § kumotaan)

Toimenpiteet postitoiminnan lopettamisen johdosta

Jos postiyritys aikoo lopettaa toimintansa, sen on ilmoitettava asiasta valtioneuvostolle viimeistään kolme kuukautta ennen toiminnan lopettamista.

Jos postiyrityksen toimilupa peruutetaan, toimilupaa ei myönnetä uudelleen toimilupakauden päätyttyä tai postiyritys muuten lopettaa toimintansa, valtioneuvoston on päätettävä niistä toimista, joihin on ryhdyttävä postitoiminnan ylläpitämiseksi.

Jos postitoiminnan ylläpitämiseksi tarvittavan postiyrityksen käyttöomaisuuden siirtämisestä toiselle postitoiminnan harjoittajalle ei sovi, valtioneuvosto voi päättää siirrosta

korvausta vastaan. Korvauksen perusteisiin ja määräämiseen sovelletaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa (603/1977) säädetään lunastuskorvauksesta.

20 §

Kielellisten oikeuksien turvaaminen

Yleispalvelun tarjoajan tai sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa tämän palveluja asiakkaille, on toiminnassaan:

- 1) annettava palvelua suomen ja ruotsin kielellä noudattaen, mitä kielilaissa säädetään; ja
- 2) annettava palvelua saamen kielellä noudattaen, mitä saamen kielilaissa säädetään.

23 §

Yleispalveluvollisuuden asettaminen

Yleispalvelua on pidettävä turvattuna, jos:

- 1) palveluita on kattavasti tarjolla kaikille käyttäjille;
- 2) tarjottavat palvelut ovat hinnaltaan kohtuullisia ja niitä tarjotaan kohtuullisin ja tasa-
puolisin ehdoin; ja
- 3) alueella on keskenään kilpailevia yrityksiä, jotka tarjoavat vastaavia palveluita ja jotka täyttävät 24 §:ssä tarkoitetut postiyrittystä koskevat edellytykset.

Viestintäviraston tulee yleispalveluvollisuutta asettaessaan määrätä:

- 1) mitä 15 §:ssä tarkoitettuja palveluita postiyrittäjien on tarjottava; ja
- 2) millä alueella palveluita on tarjottava.

Yleispalvelupäätöksillä ei saa asettaa eri postiyrittäjille päällekkäisiä velvoitteita. Yleispalvelupäätöksillä ei saa myöskään asettaa rinnakkaisia velvoitteita tämän lain tai sen nojalla annettujen säästöjen, muun lain-
säästöjen taikka yritykselle asetettujen toimilupaehtojen kanssa.

20 §

Kielellisten oikeuksien turvaaminen

Yleispalvelun tarjoajan ja sellaisen yrityksen, joka yleispalvelun tarjoajan kanssa tekemänsä sopimuksen nojalla tarjoaa tämän palveluja asiakkaille, on toiminnassaan:

- 1) annettava palvelua suomen ja ruotsin kielellä noudattaen, mitä kielilaissa säädetään;
- 2) annettava palvelua saamen kielellä noudattaen, mitä saamen kielilaissa säädetään.

Edellä säädetty 1 momentin mukainen velvollisuus voidaan Viestintäviraston toimesta asettaa muulle postiyrittäjälle kuin yleispalvelun tarjoajalle tilanteessa, jossa yleispalveluvollisuutta ei ole asetettu.

23 §

Yleispalveluvollisuuden asettaminen

Yleispalvelua on pidettävä turvattuna, jos:

- 1) palveluita on kattavasti tarjolla kaikille käyttäjille;
- 2) tarjottavat palvelut ovat hinnaltaan kohtuullisia ja niitä tarjotaan kohtuullisin ja tasa-
puolisin ehdoin; ja
- 3) alueella on keskenään kilpailevia yrityksiä, jotka tarjoavat vastaavia palveluita.

Viestintäviraston tulee yleispalveluvollisuutta asettaessaan määrätä:

- 1) mitä 15 §:ssä tarkoitettuja palveluita postiyrittäjien on tarjottava; ja
- 2) millä alueella palveluita on tarjottava.

Yleispalvelupäätöksillä ei saa asettaa eri postiyrittäjille päällekkäisiä velvoitteita. Yleispalvelupäätöksillä ei saa myöskään asettaa rinnakkaisia velvoitteita tämän lain tai sen nojalla annettujen säästöjen, tai muun
lainsäädännön kanssa.

24 §

Yleispalveluvelvollisuuden asettamisen edellytykset

Yleispalveluvelvollisuus voidaan asettaa postiyritykselle, joka täyttää 6 §:ssä tarkoitettua toimiluvan myöntämisen edellytykset. Postiyritys voidaan määrätä tarjoamaan sekä niitä palveluita, joita sen toimilupa koskee, että yleispalveluihin kuuluvia pakettipalveluita.

Velvollisuus tarjota yleispalvelua on asetettava sille postiyritykselle, jolla on siihen parhaat edellytykset.

Postiyritys voidaan velvoittaa tarjoamaan yleispalvelua myös muualla kuin toimilupa-alueellaan tai se voidaan velvoittaa tarjoamaan muitakin yleispalveluja kuin niitä, joita se on tarjonnut, jos se on yleispalvelun turvaamisen kannalta välttämätöntä eikä velvoitteen asettaminen ole postiyrityksen kannalta kohtuutonta.

(lisätään uusi pykälä)

36 §

Erehdyksessä jätettyjen kirjelähetysten välittäminen, kauttakulku ja poikkeukset velvollisuudesta välittää ulkomailta saapuvia kirjelähetystyksiä

Postiyritys on velvollinen huolehtimaan, että sen välitettäväksi erehdyksessä jätetty kirjelähetys toimitetaan muun postiyrityksen välitettäväksi, jos kirjelähetysten vastaanottajan osoitepaikka ei sijaitse ensiksi mainitun postiyrityksen toimilupa-alueella. Välittäminen on tehtävä kustannussuuntautuneella hinnalla ja avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

24 §

Yleispalveluvelvollisuuden asettamisen edellytykset

Viestintävirasto voi asettaa yleispalveluvelvollisuuden postiyritykselle.

Velvollisuus tarjota yleispalvelua on asetettava sille postiyritykselle, jolla on siihen parhaat edellytykset.

Postiyritys voidaan velvoittaa tarjoamaan Viestintäviraston päätöksestä yleispalvelua myös muualla kuin alueella, jonka se on Viestintävirastolle 4 §:ssä säädetyn mukaisesti ilmoittanut, tai se voidaan velvoittaa tarjoamaan muitakin yleispalvelua kuin sitä, mitä se on tarjonnut, jos se on yleispalvelun turvaamisen kannalta välttämätöntä eikä velvoitteen asettaminen ole postiyrityksen kannalta kohtuutonta.

24 a §

Maailman postiliiton nimetty operaattori

Viestintävirasto asettaa yleispalvelun tarjoajalle taimuulle postiyritykselle, velvollisuuden toimia Maailman postiliiton yleissopimuksen (SopS 66/2015) mukaisena nimettynä operaattorina ja noudattaa Maailman postiliiton sopimuksia.

36 §

Erehdyksessä jätettyjen kirjelähetysten välittäminen, kauttakulku ja poikkeukset velvollisuudesta välittää ulkomailta saapuvia kirjelähetystyksiä

Postiyritys on velvollinen huolehtimaan, että sen välitettäväksi erehdyksessä jätetty kirjelähetys toimitetaan muun postiyrityksen välitettäväksi, jos kirjelähetysten vastaanottajan osoitepaikka ei sijaitse ensiksi mainitun postiyrityksen 4 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen mukaisella jakelualueella. Välittäminen on tehtävä kustannussuuntautuneella hinnalla ja

Postiyrityksen, joka toimii 9 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisena nimettynä operaattorina, tulee kuljettaa toisen nimetyn operaattorin sille luovuttama suljettu posti sekä avopostina lähetettävät kirjelahetykset turvallisimmalla tavalla niitä nopeimpia teitä, joita se käyttää omissa lähetyksissään.

37 §

Postinumerojärjestelmä

Valtioneuvosto huolehtii siitä, että posti-toiminnan hoitamiseksi ylläpidetään postinumerojärjestelmää. Yleinen postinumerojärjestelmä on sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Lisäksi yksittäisten asiakkaiden käyttöön voidaan antaa postinumeroita, jotka eivät ole sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Postinumero on viidestä numerosta muodostuva tunnus, joka merkitään osoitetoimipaikan nimen eteen.

Valtioneuvosto asettaa postinumerojärjestelmän ylläpitämistä koskevan ehdon toimiluvassa postiyritykselle siten kuin 9 §:ssä säädetään. Postiyrityksen, jonka toimiluvassa edellytetään postinumerojärjestelmän ylläpitämistä, on noudatettava, mitä tässä pykälässä säädetään.

40 §

Kirjelähetysten vastaanotto, välitys ja takavarikointi

Postiyrityksellä on velvollisuus vastaanottaa ja välittää jokaisen sitä haluavan kirjelahetyksen voimassa olevaa maksua vastaan toimilupansa sekä toimitusehtojensa mukaisesti postin saajalle.

40 a §

Näkövammaisen lähetys

Postiyrityksen, jolle on asetettu 9 §:n 2 momentin 1 kohdan mukainen velvollisuus toimia Maailman postiliiton yleissopimuksen mukaisena nimettynä operaattorina, on tarjot-

avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

Postiyrityksen, joka toimii 24 a §:n mukaisena nimettynä operaattorina, tulee kuljettaa toisen nimetyn operaattorin sille luovuttama suljettu posti sekä avopostina lähetettävät kirjelahetykset turvallisimmalla tavalla niitä nopeimpia teitä, joita se käyttää omissa lähetyksissään.

37 §

Postinumerojärjestelmä

Viestintävirasto huolehtii siitä, että posti-toiminnan hoitamiseksi ylläpidetään postinumerojärjestelmää. Yleinen postinumerojärjestelmä on sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Lisäksi yksittäisten asiakkaiden käyttöön voidaan antaa postinumeroita, jotka eivät ole sidoksissa maantieteellisiin alueisiin. Postinumero on viidestä numerosta muodostuva tunnus, joka merkitään osoitetoimipaikan nimen eteen.

Viestintävirasto asettaa postinumerojärjestelmän ylläpitämistä koskevan velvollisuuden yleispalvelun tarjoajalle tai muulle postiyritykselle.

40 §

Kirjelähetysten vastaanotto, välitys ja takavarikointi

Postiyrityksellä on velvollisuus vastaanottaa ja välittää jokaisen sitä haluavan kirjelahetyksen voimassa olevaa maksua vastaan *toimitusehtojensa mukaisesti postin saajalle*.

40 a §

Näkövammaisen lähetys

Postiyrityksen, jolle on asetettu 24 a §:n mukainen velvollisuus toimia Maailman postiliiton yleissopimuksen mukaisena nimettynä operaattorina, on tarjottava näkövammai-

tava näkövammaiselle oikeus lähettää alle seitsemän kilogrammaa painava, pistekirjoitusta sisältävä lähetys maksuttomasti lentolisämaksua lukuun ottamatta.

selle oikeus lähettää alle seitsemän kilogrammaa painava, pistekirjoitusta sisältävä lähetys maksuttomasti lentolisämaksua lukuun ottamatta.

(lisätään uusi pykälä)

41 a §

Postilähetysten merkitseminen

Postiyrityksen on merkittävä lähetyksensä siten, että ne ovat tunnistettavissa ja erotettavissa muiden postiyritysten vastaavista lähetyksistä.

(lisätään uusi pykälä)

43 a §

Virheellisesti jaettujen lähetysten palauttaminen

Postiyrityksen on järjestettävä palvelu virheellisesti jaettujen lähetysten palauttamista varten kussakin Viestintävirastolle 4 §:n mukaisesti ilmoittamassaan toimialueen kunnassa.

44 §

Postilaatikoiden paikka

Postilaatikon sijainnin määrittelee kirjepalveluiden yleispalvelun tarjoaja tai muu postiyritys, jolle on 9 §:n mukaisesti asetettu velvollisuus postilaatikoiden sijainnin määrittelyyn. Paikkaa määriteltäessä on otettava huomioon 43 ja 45 §:ssä asetetut vaatimukset sekä 48 §:n nojalla annetut määräykset.

44 §

Postilaatikoiden paikka

Postilaatikon sijainnin määrittelee kirjepalveluiden yleispalvelun tarjoaja tai, ellei yleispalveluvelvollisuutta ole asetettu, muu postiyritys Viestintäviraston päätöksestä. Paikkaa määriteltäessä on otettava huomioon 43 ja 45 §:ssä asetetut vaatimukset sekä 48 §:n nojalla annetut määräykset.

69 §

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus on 0,29 prosenttia postiyrityksen Suomessa harjoittaman toimiluvanvaraisen postitoiminnan sen tilikauden liikevaihdosta, joka on päättynyt kaksi vuotta ennen valvontamaksun perimistä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa.

69 §

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus

Postitoiminnan valvontamaksun suuruus on 0,29 prosenttia postiyrityksen Suomessa harjoittaman 4 §:n mukaisesti ilmoituksenvaraisen postitoiminnan sen tilikauden liikevaihdosta, joka on päättynyt kaksi vuotta ennen valvontamaksun perimistä, kuitenkin vähintään 2 000 euroa.

Perittyä maksua ei palauteta, vaikka yritys

Perittyä maksua ei palauteta, vaikka yritys

lopettaisi 1 momentissa tarkoitetun postitoiminnan tai sen toimilupa peruutettaisiin kesken laskutuskauden.

76

Luvaton postitoiminnan harjoittaminen

Joka harjoittaa postitoimintaa ilman 3 §:ssä mainittua toimilupaa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta postitoiminnan harjoittamisesta* sakkoon.

80 §

Muutoksenhaku

Valtioneuvoston yleisistunnon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Liikenne- ja viestintäministeriön, Viestintäviraston ja kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen yleispuvelvollisuuden asettamista ja sen muuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valtioneuvoston, liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Viestintävirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta 2 momentissa tarkoitettuun hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut Viestintäviraston päätöksen tai muuttanut sitä.

lopettaisi 1 momentissa tarkoitetun postitoiminnan.

76 §

Luvaton postitoiminnan harjoittaminen

Joka harjoittaa postitoimintaa ilman, *että on tehnyt 4 §:ssä säädetyn ilmoituksen Viestintävirastoon*, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta postitoiminnan harjoittamisesta* sakkoon.

Rangaistusta ei tuomita, jos rikkomus on vähäinen.

80 §

Muutoksenhaku

Liikenne- ja viestintäministeriön, Viestintäviraston ja kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen yleispuvelvollisuuden asettamista ja sen muuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Viestintävirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta 2 momentissa tarkoitettuun hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut Viestintäviraston päätöksen tai muuttanut sitä.

82 §

*Postimerkkien julkaiseminen ja postimaksu-
merkinnän käyttäminen*

Liikenne- ja viestintäministeriö voi hakemuksesta myöntää postiyritykselle oikeuden julkaista kansainvälisesti hyväksyttäviä postimerkkejä tai Suomessa hyväksyttäviä postimerkkejä. Oikeus julkaista postimerkkejä on voimassa enintään toimiluvan voimassaoloajan.

82 §

*Postimerkkien julkaiseminen ja postimaksu-
merkinnän käyttäminen*

Liikenne- ja viestintäministeriö voi hakemuksesta myöntää postiyritykselle oikeuden julkaista kansainvälisesti hyväksyttäviä postimerkkejä tai Suomessa hyväksyttäviä postimerkkejä. Oikeus julkaista postimerkkejä on voimassa *toistaiseksi*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Postitoiminnan harjoittajan, jolla on tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva toimilupa postipalvelun tarjoamiseen, ei tarvitse tehdä 4 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta voimassa olevan toimilupansa mukaisesta toiminnasta.
